

Skrzypek, Andrzej

"Journalism Quarterly : devoted to research in Journalism and Mass Communication", Vol. 43, No 1, Spring 1966 : [recenzja]

Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego 6/2, 271-274

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kontynentem, opisuje działalność i charaktery najwybitniejszych wydawców-dziennikarzy i korespondentów. Stanowi swojego rodzaju kompendium wiedzy o prasie USA od jej początków do dnia dzisiejszego.

Eugeniusz Rudziński

III

„Journalism Quarterly. Devoted to Research in Journalism and Mass Communication”, Vol. 43, No 1, Spring 1966.

Kwartalnik „Journalism Quarterly”, organ Association for Education in Journalism, ukazuje się od 1912 r., to jest od chwili powstania Towarzystwa noszącego wówczas nazwę American Association of Teachers of Journalism.

Vol. 43, No 1 przynosi obfity materiał informacyjny rozmieszczony w sześciu działach. Pierwsze trzy zawierają artykuły i rozprawy poświęcone historii prasy, prasoznawstwu i problemom masowej informacji. Dział czwarty obejmuje zagadnienia kształcenia dziennikarzy. W piątym zamieszczone są recenzje, omówienia i bibliografie książek oraz artykułów o tematyce interesującej kwartalnik. Ostatnia część dotyczy spraw organizacyjnych Towarzystwa.

Omawiany zeszyt otwiera artykuł Elmer E. Cornwella *The Johnson Press Relation Style* (Styl wystąpień prasowych Johnsona). Jest on poświęcony systemowi konferencji prasowych i wywiadów prezydenta Johnsona. Zakres, jakość oraz ilość przekazywanych przez prasę społeczeństwu amerykańskiemu oświadczeń rządowych stanowi oś zainteresowania dra Edwarda Glicka w artykule *Press-Government Relationships: State and H-E-W Departments* (Stosunki prasa-rząd: Departament Stanu i Departament Zdrowia, Oświaty i Dobrobytu).

Najciekawszym artykułem omawianego zeszytu jest praca Elisabeth Hupp Schillinger *British and U.S. Newspaper Coverage of the Bolshevik Revolution* (Doniesienia dzienników amerykańskich i angielskich o rewolucji bolszewickiej). Autorka zajmuje się analizą współczesnych artykułów i doniesień prasowych o przebiegu i rozwoju wielkiej socjalistycznej rewolucji październikowej. W badaniach swych uwzględnia cztery dzienniki — dwa angielskie: londyński „Times” i „Manchester Guardian”, i dwa amerykańskie: „New York Times” i „Chicago Tribune”.

Wzmianki o przygotowującej się w Rosji rewolucji pojawiły się w gazetach amerykańskich już pod koniec lata 1917 r., w związku z wyjazdem Lwa Trockiego ze Stanów Zjednoczonych. Do najwcześniejszych wiadomości zalicza autorka informacje z 26 września, kiedy to korespondent „New York Times” — Harold Williams, donosił z Piotrogradu o wzroście

znaczenia i autorytetu Rad Delegatów Robotniczych i Żołnierskich. W ciągu października opublikował on pięć artykułów o sytuacji wewnętrznej w Rosji, zamieszczając w nich dość wnikliwe informacje. Dopiero 2 listopada cała prasa zachodnia opublikowała wywiad z Kiereńskim, który twierdził, że Rosja nie zawrze separatystycznego pokoju z Niemcami.

W swym artykule autorka podaje, że w okresie trwania rewolucji gazety angielskie korzystały głównie z informacji przekazywanych przez przebywającego w Petersburgu korespondenta Agencji Reutera — Guy Beringa, komunikatów oficjalnych agencji rosyjskich, jak również informacji uzyskanych przez admiralicję brytyjską. Z dziennikarzy zachodnich najdłużej, bo prawie do 1920 r., przebywał w Rosji Radzieckiej korespondent „Manchester Guardian” — Artur Ransome. Korespondencje Ransome'a były, zdaniem autorki obiektywne, wartościowe i pozbawione jakiegokolwiek tendencyjności. Były to zresztą jedyne wiadomości pochodzące z terenów pozostających pod władzą radziecką.

Analizując artykuły zamieszczane w tym okresie przez omawiane dzienniki, Schillinger zwraca uwagę na naiwność i niezrozumienie wielu zagadnień, które cechowały ówczesnych dziennikarzy. Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich uważali oni za zbiorowiska wykrzykujące jedynie hasło: „Chleba, ziemi i pokoju!” Nie dostrzegali twórczej i wiodącej roli W. I. Lenina wcielającego w życie założenia marksizmu.

Na wzrost zainteresowania prasy zachodniej rewolucją socjalistyczną wskazuje, zdaniem Schillinger, zamieszczanie doniesień o wypadkach w Rosji na pierwszych stronach gazet oraz zwiększanie się objętości artykułów. Zainteresowanie to wzrastało w zasadzie równolegle z przebiegiem wydarzeń. Schillinger zwraca szczególną uwagę na sprawę komentarzy prasowych, opinii i przewidywania rozwoju wypadków przez dzienniki. Przytaczane oceny były najrozmaitsze — od całkowicie mylnych, jak przewidywanie ustroju konstytucyjno-monarchicznego, do trafnych spostrzeżeń, jak to, że stolicą państwa zostanie na powrót Moskwa.

Niedokładność, stronniczość, niezupełna wiarygodność i nieściśle wiadomości w artykułach badanych gazet były spowodowane, zdaniem Schillinger, brakiem odpowiednich dziennikarzy w Rosji, jak i trudnościami w przekazywaniu informacji ze względu na okres wojny. Mimo niewątpliwych usterek, artykuł Schillinger zasługuje na uwagę, tym bardziej że ukazuje się on w pięćdziesiątą rocznicę rewolucji.

Prof. Alex S. Edelstein i Joseph J. Contris w artykule *The Public View of the Weekly Newspaper's Leadership Role* (Pogląd społeczny o przodującej roli tygodników) starają się na podstawie badań ankietowych określić rolę tygodników w zakresie kształtowania opinii publicznej i dostarczania wiadomości. Badania przeprowadzone są w oparciu

o teoretyczne założenie miasteczka Grangeville o określonych cechach. Teoretyczne społeczeństwo tego miasteczka dzieli się na dwie grupy: elitę i pozostałą masę. Autorzy usiłują dać odpowiedź na pytanie, jakich wiadomości obie te grupy w prasie tygodniowej poszukują i jakie stawiają tej prasie wymagania.

Sprawa przekupienia przez Japończyków w przededniu drugiej wojny światowej Josepha Smytha, wydawcy „The Living Age”, jest rozpatrywana przez prof. Josepha Morrisona w artykule *Editor for Scale: A World War II Case History* (Wydawca na sprzedaż: wypadek z historii drugiej wojny światowej).

Przyczynek do historii prasy amerykańskiej stanowi praca Donalda J. Abramoske — *Victor Lawson and the Chicago Weekly News: A Defeat* (W. Lawson i chicagowskie „Wiadomości Tygodniowe”: Klęska). Historia „Weekly News”, wydawanych w latach 1878—1895, stanowi typową historię tygodnika wydawanego u schyłku XIX wieku. Wydawnictwa tego rodzaju spotykało zwykle po kilku lub kilkunastu latach istnienia niepowodzenie. Dotknęło ono i „Weekly News” mimo uporczywych starań Wiktora Lawsona, jak obniżanie ceny, dodatki dla prenumeratorów, podwójne edycje, co miało zapewnić wydawcy zwiększenie nakładu i rentowność pisma. Największy nakład, jaki osiągnęło „Weekly News”, wynosił prawie 60 tys. i był notowany w 1884 r.

Badania nad zjawiskiem zmniejszenia się liczby tytułów tygodników w ciągu ostatnich 50 lat prowadzi prof. John Camerton Sim. W artykule *Decline in Weeklies Numbers Starts from Misleading Peak* stwierdza, że zmniejszenie się liczby tytułów z 17 tysięcy w roku 1915 do 9326 w 1961 r. wynika w zasadzie ze zmian w sposobie wydawania, prowadzenia kampanii propagandowych i zmniejszenia liczby gazet lokalnych.

Z historią prasy amerykańskiej końca XIX w. związana jest postać Eugeniusza Fielda, satyryka i poety. Praca Walkera Stewarda *Eugene Field: Pioneer „Columnist”, Managing Editor and Poet* (E. Field: Pierwszy posiadacz własnej kolumny, poskromiciel wydawców i poeta) stanowi analizę treści i form w utworach tego dziennikarza.

Anita Mallinckrodt Dasbach zastanawia się w artykule *U.S. — Soviet Magazine Propaganda: „America Illustrated” and „USSR”* (Amerykańskie i radzieckie pisma propagandowe — „Ameryka Ilustrowana” i „ZSRR”) nad doбором treści zawartych w radzieckim czasopiśmie, przeznaczonym dla Stanów Zjednoczonych, i amerykańskim, rozpowszechnianym w Związku Radzieckim. W swych obserwacjach uwzględniła zawartość tych czasopism za rok 1960 i 1963.

Problem karykatury politycznej w gazecie na przykładzie „Chicago Tribune” poruszają Robert A. Rothman i Donald W. Omsted w artykule

„Chicago Tribune”, *Cartoons During and After the McCormick Era* (Karykatury „Chicago Tribune” w i po okresie McCormicka).

Nie wiąże się bezpośrednio natomiast z historią prasy biografia Bruce Bartona, doradcy prezydentów Hoovera i Eisenhowera, pt. *Bruce Barton: Presidential State Manager*, opracowana przez Roberta L. Bishopa.

Z bogatej liczby artykułów wymienić należy jeszcze dwa, poruszające kwestię zniekształcania przez prasę rzeczywistości w formie paskwili i oszczerstw — John Stevens i in.: *Criminal Libel as Seditious Libel, 1916—1965*, i Gerard Kline: *Prejudicial Publicity: Its Effect on Law School Mock Juries*, oraz artykuł Edwarda Wakina omawiający drogi rozwoju prasy katolickiej w Stanach Zjednoczonych — *The Catholic Press: Parochialism to Professionalism*.

W obszernej bibliografii na uwagę zasługują dwie monografie pisma „Nation”, wydane w stulecie jego istnienia: Henry Christman — *One Hundred Years of „Nation”* i David Boroff — *One Hundredth Anniversary Issue of the „Nation”*; ilustrowana historia prasy Starego Zachodu: Robert Karolevitz — *Newspapering in the Old West: A Pictorial History of Journalism and Printing on the Frontier*, oraz bibliografia prac poświęconych dziennikarstwu — William Taft: *200 Books of American: An AASDJ Consensus List*.

Andrzej Skrzypek